

BOZYAZI (MERSİN) TURİZM DESTİNASYONU

Prof. Dr. Ahmet ATASOY
Dr. Öğr. Üyesi Lale YILMAZ
Öğr. Gör. Cevat ERCİK
Öğr. Gör. Kerem KARDAŞ

Mersin Üniversitesi Turizm Fakültesi

2021

BOZYAZI (MERSİN) TURİZM DESTİNASYONU

ISBN: 978-605-7839-81-7

© 1. Basım, Eylül 2021

© Copyright 2021, ATLAS AKADEMİ

Bu baskının bütün hakları Atlas Akademi'ye aittir.

Yayınevinin yazılı izni olmaksızın kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekânîk ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

SERTİFİKA NO: 49704

Kapak & Dizgi
Atlas Akademi

Baskı ve Cilt
Dizgi Ofset
Yeni Matbaacılar Sitesi Konya
Tel: 0332 342 07 42

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI

Yazarlar:

ATASOY, Ahmet
YLMAZ, Lale
ERCİK, Cevat
KARDAŞ, Kerem

Anahtar Kelimeler:

Bozyazı (Mersin)
Doğal Ortam Özellikleri, Kültürel Ortam Özellikleri
Macera Turizmi, İnanç Turizmi, Gastronomi Turizmi
Eko-Turizmi, Kıyı Turizmi, Spor Turizmi

Akademi Mah. Yeni İstanbul Cad.
No: 22 Selçuklu / KONYA
Tel: 0332 241 30 59

ÖNSÖZ

Bozyazı, Mersin'e bağlı ilçelerden biridir. Yörede geniş yer kaplayan Toros dağları kıyından itibaren birden yükselmektedir. Alp-Himalaya dağlık sistemin bir parçası olan Toros dağları genellikle kalkerli yapılardan oluşmaktadır. Yoğun tektonik hareketlerin etkisinden dolayı kalkerli yapılar çoğunlukla kırıklı ve çatlaklı bir yapı sistemine sahiptir. Kalkerli formasyonların yer yer 1000 m'ye ulaştığı bu yörede Dinar karstının çok güzel örnekleri gelişmiştir. Yeraltı ve yerüstü karst sisteminin yoğunlaştığı bu yörede ilginç yer yer şekilleri bulunmaktadır. Turistik potansiyeli bulunan bu şekiller arasında mağara, kanyon vadi, yer altı nehri, polye, uvala, çıkmaz vadi, doğal köprü gibi şekillerdir. Bozyazı'da tektonik hareketlerle oluşan ilginç şekiller de vardır. Özellikle naplı yapılar yörenin gizemini arttırmaktadır. İki Alanya biri de Bozkır'da olmak üç ayrı naplı yapı görülmektedir. Alanya ve Bozkır'dan dağların sürüklenerek Bozyazı'ya kadar gelmiş olması bilimsel bir mucizeyi oluşturmaktadır. Yine Bozyazı çevresinde dünyanın en eski kara parçası olan Godwana'ya ait parçalarının bulunması Bozyazı'ya sıra dışı bir özellik katmaktadır. Bozyazı denizaltı topografyası açısından da ilginç özelliklere sahiptir. Özellikle derine doğru katlar şeklinde görülen mağara katmanlarının her biri deniz canlılarına ev sahipliği yapmaktadır.

Yörenin dağlık ve engebeli arazi yapısında ovalar ve düzlükler son derece sınırlıdır. Özellikle Bakırçayı'nın aşağı mecrasında gelişen Bozyazı Deltası önemli düzlüklerden biridir. Düz bir kıyı çizgisinden oluşan Bozyazı deltası, Toros dağları tarafından paravana gibi kuşatılmaktadır. Bu nedenle yörede mikroklima alanı oluşmuştur. Yöre deniz üzerinden gelebilecek nemli hava kütlelerine açıktır. Kuzeyden gelebilecek hava kütlelerine kapalıdır. Bu nedenle yörede tropikal hava şartları yılın uzun bir dönemi kapsamaktadır. Gerçek kış şartları ise görülmemektedir. Bu özel şartlar yörede çok sayıda tropikal bitkinin yetişmesine olanak sağlamıştır. Özellikle muz bitkisi deltanın önemli bir kısmında yetişmektedir.

Bozyazı, kültürel anlamda ilginç özelliklere sahiptir. Günümüzde Paşa Beleni Tepesi olarak adlandırılan tepe, Bozyazı'nın kurulduğu akropolistir. Ancak antik adıyla Nagidos'un bilinen geçmişi İÖ. 2000 yıllarına dayanmaktadır. İÖ 7. yüzyılda Samos (*Sisam*) Adası'ndan koloniciler tarafından sularla çevrili, tepenin eteklerinde nekropolisi bulunan ve Nagidussa Adası ile bağlantılı bir kent olarak kurulmuştur. İÖ 5.-4. yüzyıllarda Pers, Hellenistik devirde ise bir süre Ptolemaiosların egemenliğinde kalmıştır. Bu dönemde yöre, aslen Luvilerin kurduğu Tarhundaşşa yerleşmesinin sınırları içindeydi. Tarih boyunca ticari limana sahip olan Bozyazı, Mısır ve Kıbrıs'a yakınlığı ile önem taşımaktaydı. Roma devrinde kent değerini korumuş, Ortaçağ'da ise Nagidussa Adası'nda yerleşme sürdürülmüştür. Anamur'a bağlı iken 1987 yılında ilçe statüsüne geçen Bozyazı'da tarih boyunca Hitit, Asur, Lidya, Pers, Roma, Bizans, Ermeni, Abbasi, Selçuklu Devleti, Karamanlılar ve Osmanlı egemenliğine ait izler görülebilmektedir.

Yörenin coğrafi ortam özellikleri izoleli olmasını sağlamıştır. Osmanlı devletinin son dönemlerine kadar yöreye sadece deniz yolu ile ulaşılmış olması doğal ortam özelliklerinin değişmeden günümüze kadar gelebilmesini sağlamıştır. Yöre başta kırsal turizm olmak üzere kıyı,

yaylacılık, macera, yaban hayatı gözlemciliği, doğa yürüyüşü gibi alternatif turizm türleri açısından büyük bir çeşitliliğe sahiptir.

Doğal ve kültürel özellikleri açısından sakın şehir özelliklerinin hakim olduğu yörede sürdürülebilir turizm ilkeleri çerçevesinde bir takım önlemler alınarak turizme kazandırılması Mersin turizmine büyük bir değer katacaktır.

Yazarlar
01.07.2021 Mersin

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER	v
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ.....	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	ix
HARİTALAR LİSTESİ.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	ix
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	
1.1. DOĞAL ORTAM ÖZELLİKLERİ.....	3
1.1.1. Yapısal Özellikleri	3
1.1.1.1. Bozyazı Yöresinin Jeolojik Evrimi	5
1.1.2. Jeomorfolojik Yapı.....	8
1.1.2.1. Bozyazı Destinasyonu Kıyı Şekilleri	8
1.1.2.2. Bozyazı Destinasyonun Platoları ve Turizm İlişkisi	10
1.1.2.3. Toros Dağları	13
1.1.2.4. Bakır Çayı Vadisi	16
1.1.3. İklim Özellikleri	20
1.1.3.1. Yıllık Ortalama Sıcaklık ve Termik Rejimi	22
1.1.3.2. Basınç ve Rüzgâr	29
1.1.3.3. Nemlilik ve Yağış.....	31
1.1.4. Kaynakça.....	35
1.2. KÜLTÜREL ORTAM ÖZELLİKLERİ	36
1.2.1. Bozyazı Somut Kültürel Miras Varlıkları.....	36
1.2.1.1. Antik Yerleşmeler ve Limanlar	37
1.2.1.7. Köristan.....	47
1.2.1.8. Demiroluk.....	47
1.2.2. Savunma ve Gözlem Yapıları	48
1.2.2.1. Softa Kalesi	48
1.2.2.2. Yelibiz Kalesi.....	49
1.2.2.3. Dörtayak.....	51
1.2.3. Kilise ve Manastır Yapıları.....	52
1.2.3.1. Kiliseburnu	52
1.2.3.2. Manastır.....	52

1.2.3.3. Pullu II Ören Yeri Kilise.....	52
1.2.3.4. Yeraltı Kilisesi.....	54
1.2.4. Türk-İslam Dönemi Yapılar.....	55
1.2.4.1. Akcamii Külliyesi (Foto 29).....	55
1.2.4.2. Hamam.....	56
1.2.4.5. Çeşmeler.....	57
1.2.5. Kaynakça.....	58
İKİNCİ BÖLÜM	
2.1. BOZYAZI TURİZM DESTİNASYONUN ALTERNATİF TURİZM TÜRLERİ.....	61
2.1.1. BOZYAZI MACERA TURİZMİ (DAĞ, HAVA VE DENİZ).....	61
2.1.1.1. Kaynakça.....	65
2.1.2. BOZYAZI İNANÇ TURİZMİ.....	66
2.1.2.1. Kaynakça.....	67
2.1.3. BOZYAZI GASTRONOMİ TURİZMİ.....	69
2.1.3.1. Gastronomi Kavramı.....	69
2.1.3.2. Gastronomi Turizmi.....	69
2.1.3.3. Bozyazı Yöresel Mutfak kültürü.....	70
2.1.3.4. Bozyazı Coğrafi İşaretli Yöresel Ürünü.....	70
2.1.3.5. Sonuç ve Öneriler.....	78
2.1.3.6. Kaynakça.....	78
2.1.4. BOZYAZI EKO-TURİZMİ.....	81
2.1.4.1. Giriş.....	81
2.1.4.2. Eko Turizm Kavramı.....	81
2.1.4.3. Bozyazı Eko Turizmüne Elverişli Kırsal Alanları.....	82
2.1.4.4. Sonuç ve Öneriler.....	86
2.1.4.5. Kaynakça.....	87
2.1.5. BOZYAZI KÜLTÜR TURİZMİ.....	88
2.1.5.1. Kaynakça.....	90
2.1.6. BOZYAZI KIYI TURİZMİ.....	91
2.1.6.1. Kaynakça.....	99
2.1.7. BOZYAZI SPOR TURİZMİ.....	101
2.1.7.1. Kaynakça.....	106
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	109

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Foto 1. Denize burun olarak dağların yamaçları faylar tarafından kesilmektedir (by Bozyazı Belediyesi).....	5
Foto 2. Toros Dağlarının yarıldığı yerlerde şiddetli kıvrılma izleri görülmektedir.....	8
Foto 3. Bozyazı deltası üzerinde Bozyazı ilçe merkezi yer almaktadır (by Bozyazı Belediyesi).	9
Foto 4. Toslaklar koyu (by Bozyazı Belediyesi).....	10
Foto 5. Bakırçay vadisinde dik tabakaların çevresinin boşalmasıyla dik tabaka tepesi veya kret oluşmuştur.....	14
Foto 6. Bakır Çayı vadisi kıvrımlı yapı (dik kıvrım, eğik kıvrım, yatık kıvrım ve faylı kıvrım) açısından oldukça zengindir.....	14
Foto 7. Bakırçay vadisinde dik tabakalar arasında oluşan kret boğazları doğal ortama yön veren önemli duvarlar vardır. Şiddetli yağışların ardından sel suları burada kanalize olmaktadır. Yaban hayatı da bu doğal koridorları takip etmektedir.....	15
Foto 8. Şiddetli kıvrılan tabakalar çatlak ve diaklazları arasında Kızılçam (Pinus brutia) ağaçları yetişmektedir.....	16
Foto 9. Bakırçayı Kanyonu oldukça derin bir vadi sistemidir. Vadide kıvrılma tipleri yoğun olarak görülürken, vadinin muhtelif kesimlerinde heyelan gibi kütle hareketleri de oluşmuştur.....	17
Foto 10. Bakır Çayı bol killi olduğu için suyun rengi mat görünmektedir. Dik klivaj duvarları vadiden başlayıp Toros dağlarının en yüksek kesimlerine kadar ulaşmaktadır.....	18
Foto 11. Bakır Çayı Kanyonu dar derin bir vadi sistemidir. Ancak yol çalışmasıyla kısmen tahrip edilmiştir.....	19
Foto 12. Karamanastır Şelalesi traverten basamağını kaplayan yoğun bitki örtüsü arasında düşüş yapmaktadır (by Bozyazı Belediyesi).....	20
Foto 13. Peutinger Haritası'nda Kilikia bölgesi ve limanları (www.imperium-romana.org).....	37
Foto 14. Nagidos ve Nagidussa Adası genel görünüm (by Bozyazı Belediyesi).....	38
Foto 15. Nagidos yazıtı, (Mersin Müzesi).....	42
Foto 16. Nagidussa Adası (by Bozyazı Belediyesi).....	43
Foto 17. Arsinoe, genel görünüm (by Bozyazı Belediyesi).....	44
Foto 18. Arsinoe antik kent kalıntıları (by Bozyazı Belediyesi).....	44
Foto 19. Melania Antik Liman (by Bozyazı Belediyesi).....	46
Foto 20. Susanlık ören yeri yapı kalıntıları (by Bozyazı Belediyesi).....	47
Foto 21. Softa Kalesi (by Bozyazı Belediyesi).....	49
Foto 22. Yelbiz Kalesi, kale burcu (by Bozyazı Belediyesi).....	50
Foto 23. Yelbiz Kalesi, manastıra ait yapı kalıntıları (by Bozyazı Belediyesi).....	50
Foto 24. Yelbiz Kalesi, şapel (küçük kilise) apsis bölümü (by Bozyazı Belediyesi).....	51

Foto 25. Dörtayak, kule-ev (by Bozyazı Belediyesi)	52
Foto 26. Pullu II Ören Yeri (Dikilitaş) (by Bozyazı Belediyesi)	53
Foto 27. Pullu II Ören Yeri (Dikilitaş) yapı kalıntıları (by Bozyazı Belediyesi)	54
Foto 28. Yeraltı Kilisesi girişi.....	54
Foto 29. Akcamii Külliyesi (by Bozyazı Belediyesi).....	55
Foto 30. Hamam, Kaledibi Mahallesi (by Bozyazı Belediyesi).....	57
Foto 31. Bozyazı ilçesinin dağlık ve engebeli arazi yapısı macera turizmi açısından elverişli olanaklar sunmaktadır.	62
Foto 32. Bozyazı ilçesindeki dağların önemli bir kısmı naplı yapı olup, başka yörelerden sürüklenerek Bozyazı'ya gelmiştir (by Bozyazı Belediyesi).....	66
Foto 33. Kavut, dibek taşı (ay taşı) tokmaklarla dövülerek elde edilir.....	71
Foto 34. Bozyazı Kavutu yoğun bir karışımdan oluştuğu için enerji değeri yüksektir.	72
Foto 35. Kavut yemeği Bozyazı'nın lezzetli bir yemeğidir.	73
Foto 36. Antik Nagidos kumsalı plaj hizmeti vermeye devam ediyor (by Bozyazı Belediyesi)	83
Foto 37. Karamanastır Şelalesi büyük bir turizm potansiyeline sahiptir (by Bozyazı Belediyesi) ..	84
Foto 38. Toros Dağlarını yaran Bozyazı Çayı vadisi yoğun bitki örtüsüyle kaplıdır.....	85
Foto 39. Bozyazı deltasını bir paravana gibi kuşatan Toros Dağları kuşatıldığı için delta ve yakın çevresinde mikroklima alanı oluşmuştur. Bu koşullar altında başta muz olmak üzere çok çeşitli tropikal bitkiler yetişmektedir (by Bozyazı Belediyesi).....	85
Foto 40. Bozyazı çayı üzerinde ulaşımı sağlayan çok sayıda tarihi köprü vardır.	89
Foto 41. Bozyazı'nın birçok yerinde olduğu gibi Dereköy'deki sivil mimari yapıları turizme büyük bir potansiyel arz etmektedir.	90
Foto 42. Bozyazı otelleri ve kıyı şeridi (by Bozyazı Belediyesi).....	93
Foto 43. Toslaklar Koyu (by Bozyazı Belediyesi)	94
Foto 44. Karataş Plajı (tr.foursquare.com)	95
Foto 45. Lalezar Koyu (by otelleri.net/bozyazi-plajlari.htm)	95
Foto 46. Gökçevlik Koyu (by www.kamprota.com).....	96
Foto 47. Tekmen Sahili (by otelleri.net/bozyazi-plajlari.htm).....	97
Foto 48. Bakırçay Kanyonu	103
Foto 49. Karamanastır Şelale Bölgesi kamp aktiviteleri, doğa yürüyüşleri ve hava sporları için elverişli bir alan	104
Foto 50. Sini Çayı (Bakır Çayı)	105

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Anamur, Bozyazı ve Aydıncık'ta Sıcaklığın yıl içindeki seyri.....	23
Şekil 2. Aydıncık, Bozyazı ve Anamur'un yönlere göre rüzgâr frekansı (Tablo 6'ya göre).....	30
Şekil 3. Aydıncık, Bozyazı ve Anamur'un Hâkim Rüzgâr Yönleri (Tablo 6'ya göre).....	31
Şekil 4. Thornthwaite yöntemine göre Aydıncık, Bozyazı ve Anamur'un Su Bilançosu Diyagramı.....	34

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 1. Bozyazı İlçesi ve yakın Çevresinin Fiziki Haritası.....	2
Harita 2. Bozyazı İlçesi'nin Turizm Destinasyonu Yapısal Haritası.....	6
Harita 3. Bozyazı İlçesi Turizm Destinasyonu Litoloji Haritası.....	7
Harita 4. Bozyazı Turizm Destinasyonunun Jeomorfoloji haritası.....	12
Harita 5. Turizm Destinasyonun Ortalama Sıcaklık Haritası.....	26
Harita 6. Turizm Destinasyonun Ocak Ayı Sıcaklık Haritası.....	27
Harita 7. Turizm Destinasyonun Temmuz Ayı Ortalama Sıcaklık Haritası.....	28
Harita 8. Bozyazı Turizm Destinasyonunun Yağış Haritası.....	33
Harita 9. Bozyazı Destinsyonu Turizm Türleri Haritası.....	63

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Aylık Ortalama Günlük Toplam Güneşlenme Süresi (saat).....	21
Tablo 2. Aylık Ortalama Sıcaklık (°C).....	23
Tablo 3. Aylık Minimum Sıcaklıkların Ortalaması (°C).....	24
Tablo 4. Aylık Ortalama 5 cm, Toprak Sıcaklığı (°C).....	24
Tablo 5. Aylık Maksimum Sıcaklıkların Ortalaması (°C).....	24
Tablo 6. Rüzgâr Esme Sayıları (1975-2016).....	30
Tablo 7. Aylık Ortalama Bulutluluk Miktarı (8 Okta).....	31
Tablo 8. Aylık Toplam Yağış Ortalaması (mm=kg÷m ²).....	32
Tablo 9. Bozyazı Turizm Destinasyonunun Yemek Reçeteleri.....	74
Tablo 10. Bozyazı ilçesinde bazı bitkilerin kullanıldığı kısımları.....	76
Tablo 11. Bozyazı'da gıda olarak bitkinin kullanım şekli.....	77